

A Lélek ajándékai

Az egyéni megszentelődés és a lelki közösség építése mellett a hatékony szolgálat is elképzelhetetlen Isten Lelkének különleges felhatalmazása nélkül. A világ nyomorúságai, az ember bűnös volta és az ördög ellenállása olyan falat emelhet az evangélium hirdetői elé, amelyet Isten külön beavatkozása nélkül nem lehetne áttörni. A Biblia Istene azonban a csodák Istene is. Ő a világ teremtője és fenntartója, így a természeti törvényeket hatályon kívül tudja helyezni, és a "természet adta" képességeket természetfölötti módon meg tudja erősíteni – ha akarja.

1. Jelek és csodák a Bibliában

Isten sosem tett csodát pusztán a csoda kedvéért; a csodák (*dünamisz* = erő[hatás]) mindig "jelek" (*szémeion*) is voltak, amelyek Istenre mutatva látványosan bizonyították Isten üzenetét (Józs 3:5,13, Mk 16:20).

Az Ószövetség idején Isten sok csodát tett, amelyek egyes emberekkel (pl. 2Móz 3:3, 7:3,9) vagy egész népekkel (2Móz 11:9-10, 5Móz 6:22, Józs 3:5,13, Ézs 66:19, Jer 21:2) történtek, de csak kivételesen fordult elő, hogy valakinek a személyes szolgálatában gyakoriak legyenek a csodatételek (Illés, Elizeus). Voltak azonban ószövetségi ígéretek arról, hogy Isten Lelke által egy napon sok jel történik *mindenféle* rangú, korú és nemű hívő között (Jóel 3:1-2). Keresztelő János nem tett egyetlen csodát sem (Jn 10:41).

Jézus nagyon sok csodás jelet tett (Mt 11:2-6), amelyek azonban a küldetését bizonyították (Jn 5:36, ApCsel 2:22). Jézus sosem volt hajlandó kiszolgálni a csodavárást (Mt 12:38-39, Jn 6:26-27, Lk 23:8-9), ugyanakkor egyedülálló módon a tanítványait is felhatalmazta arra, hogy jeleket tegyenek (Mt 10:7-8, Mk 16:17-18). Természetfeletti jelek pünkösöd után, az ösgyülekezet évtizedeiben is gyakran fordultak elő (ApCsel 2:43, 4:30, 5:12, 6:8, 8:13, 14:3, 19:11, Róm 15:19 stb.), de nem kötelező rendszerességgel. Az Újszövetség lezárulása után az egyháztörténelem során az ilyen jelek időnként eltűntek, illetve egyének vagy mozgalmak révén időnként előkerültek, és mindig volt és van köztük valódi és hamis egyaránt.

2. A karizma fogalma és sokfélesége

A görög *kharizma* jelentése "kegyesen osztogatott ajándék", ami a győztes, embereihez bőkezű hadvezér képét sugallja. Az Újszövetségben "karizma" az üdvösség (Róm 5:15, 6:23), tehát ebben az értelemben minden hívő "karizmatikus", karizma a házasság és a cölibátus (1Kor 7:7), illetve a szolgálati ajándékok (lásd alább!). Az újszövetségi karizmalisták eltérnek, mert eltérő helyzetben születtek, de egymást jól kiegészítik:

Bibliai szövegrész	Karizmák listája
Róm 12:6-8	prófétálás, tanítás, buzdítás vagy intés, adakozás, előljárás, könyörület
1Kor 12:8-10,28	prófétálás, ismeret és bölcsesség, vezetés, segítség, hit, gyógyítás, csodatevő erő, lelkek megítélése, nyelveken szólás és tolmácsolása
1Pt 4:11	szóbeli és gyakorlati szolgálat: prédikálás és diakónia

Az üdvözítő kegyelem (görög *kharisz*) mindenkinél ugyanaz (Ef 2:1-10), de a *szolgálathoz* adott kegyelem eltérő mértékű (Ef 4:7, Róm 12:3,6), mert Krisztus Testében a tagoknak eltérő a feladatuk (Róm 12:4-5, 1Kor 12:12,14-30, 1Pt 4:10). Krisztus az egyháznak sajátos elhívású embereket adott "ajándékkal": apostolokat, prófétákat, evangélistákat, pásztorokat és tanítókat, hogy felkészítsék a szenteket a szolgálatra (Ef 4:7,11-12, 1Kor 12:28).

Bár egyesek, pl. az apostolok szolgálatában különlegesen sok karizma működését figyelhetjük meg, a Szentlélek nem csak köztük, hanem *minden* hívő között osztogat karizmákat (1Kor 7:7, 12:26). Megjegyzendő, hogy az 1. század óta senkit sem lehet újszövetségi értelemben "apostolnak" nevezni, mert az apostolok Jézus életének és feltámadásának a szemtanúi (ApCsel 1:21-26) és az új kinyilatkoztatás eszközei (Jn 16:12-13) voltak. Jézus a mennybe ment, a Biblia pedig lezárult, a későbbi nemzedékek hitének *alapja* az egykori próféták és az apostolok tanúságtétele (Ef 2:20, Jel 21:14).

3. Az egyes karizmák

Az egyes karizmák a Szentlélek különféle megnyilvánulásai:

Prófétálás (*propheteia*) – Istentől jövő, emberekhez szóló építés, bátorítás, vigasztalás (1Kor 14:3), tanítás (14:31), esetleg jövendölés (ApCsel 11:27-28, 21:8-11); építi a gyülekezetet (1Kor 14:4,12) és meggyőzheti a keresőket (14:24-25). A próféták csak rendben, egymás után szolgálhatnak (14:29-31), tudnak

uralkodni önmagukon, nincsenek extázisban (14:32-33). Az üzenetnek összhangban kell lennie a keresztyén hittel (Róm 12:6), a közösségnek a hallottakat ez alapján meg kell ítélnie (1Kor 14:29, 1Jn 4:1).

Tanítás (*didaskalia*) – Isten szavának hirdetése, magyarázása, alkalmazása. Pl. Úsz-i levelek.

Ismeret igéje / szava / beszéde (*logosz gnószteósz*) – Nincs konkrét meghatározása, tkp. "tudós beszéd". Nem lehet azonban pusztán ismeretben gazdag beszéd, mert ahhoz nincs szükség természetfelettre, tehát nem lenne a Lélek megnyilvánulása. Más lehetőségek: ismeretek alkalmazásának rendkívüli képessége tanítás közben, vagy a Lélektől kapott bizalmas információ lelki gondozás, evangelizáció közben (?). Pl. Jn 2:25, ApCsel 5:1-11, 8:21-23, vö. 1Kor 14:24-25

Bölcsesség igéje / szava / beszéde (*logosz szophiasz*) – Nincs konkrét meghatározása, tkp. "bölcshet beszéd". Valószínűleg a Lélektől kapott bölcs szavak, amelyek nehéz döntéshelyzetekben segíthetnek (1Kor 6:5), előre visznek Isten ismeretében (Ef 1:17 vö. Kol 2:3). A "felülről jövő" bölcsesség könnyen felismerhető (Jak 3:13,17 vö. 1Kor 2:1-2, Kol 2:23). Pl. ApCsel 6:1-3, 15:6-7,13

Buzdítás (*paraklézisz*) – Bátorítás, biztatás, vigasztalás. Pl. ApCsel 11:22-26, Zsid 12:1-17 vö. 2Kor 1:3-4, Jak 1:6

Hit (*πισztisz*) – Nem az üdvösséghez szükséges hit, hanem rendkívüli helyzetben kapott rendkívüli bizonyosság, istenbizalom, ami olyankor adatik, ha a meglevő istenismeret, bibliaismeret, emberismeret nem elég. Pl. ApCsel 11:24, Zsid 11. fejezet

Vezetés (*kübernészisz*) – A gyülekezeti közösség irányítása vagy ügyintézés. Pl. 2Tim 1:6 vö. 1Tim 3:1-7

Segítés (*antilepszisz*) – Gyakorlati segítségnyújtás a gyülekezet működéséhez. Pl. ApCsel 6:1-4, vö. 1Tim 3:8-13

Adakozás (csak igei alakban: *metadidómi* = átadni, részesíteni) – A közösség, egyes szolgálatok vagy a rászoruló anyagi támogatása, jótékonykodás. Pl. Mt 6:3-4, Zsid 13:16, 2Kor 8:6-7

Könyörülés (*eleoszüné*) – Irgalommal való segítő odafordulás a rászorulókhöz. Pl. ApCsel 9:36-39 vö. Ef 2:10, Tit 3:8

Csodatevő erő / isteni erők munkái (*dünamisz energémata dünameón*) – Nincs meghatározva vagy részletezve, "nagy hatású erőmegnyilvánulások". Pl. ApCsel 8:13

Gyógyítás (*iama*) – Fizikai betegség gyógyítása. Nem a hívő bármikor elővehető "képessége", inkább annak a felismerése, hogy *Isten* valakit meg akar gyógyítani, illetve hogy *a beteg* Istentől hitet kapott a gyógyuláshoz. Pl. ApCsel 3:1-8,12,16, 14:9

Lelkek megítélése (*diakriszisz pneumatón*) – Nincs konkrét meghatározása. Valószínűleg a tanítások, jelenségek mögött álló (istenti, démoni vagy emberi) szellemiség megítélésének a képessége. Pl. Mt 16:22-23, ApCsel 16:16-18 (vö. 1Kor 12:3, 1Jn 4:2-3)

Nyelveken szólás (*glószsa*) és nyelvek magyarázata (*herméneia glószszón*) – Tartalma szerint Isten magasztalása (ApCsel 2:11) vagy Istennek szóló hálaadás (1Kor 14:17), tehát az imádság egyik formája. Különlegessége, hogy a dicsőítő számára új (Mk 16:17), idegen (1Kor 14:21, ApCsel 2:6), de hallgatósága egy része számára érthető emberi nyelven (1Kor 14:10, ApCsel 2:11), esetleg énekes formában (1Kor 14:15) adatik. Az összejöveten ketten vagy hárman gyakorolhatják (14:27), de csak ha van magyarázat (14:9,11-13,16-17,23,27). Ha ez nem adatik, a karizma maradjon magán használatban (14:28,4), mert enélkül a hallgatók "nem épülnek" (14:17), értelmük "gyümölcstelen" marad (14:14), sőt, kívülállónak, "idegennek" érzik magukat (14:11). A karizma nem hívők és nem zsidók számára bizarr jelenségnek tűnik, ami nem csoda. Jel értékű eleve csak *a hitetlen zsidók* számára lehet, hiszen Isten azt ígérte, hogy "ehhez a néphez" fog "idegen nyelven", tehát *nem héberül*, nem a liturgia nyelvén szólani (14:21-22 vö. Ézs 28:11-12, a részeg, dadogó jeruzsálemi papok és a készülő asszír invázió). Ezért az ApCsel-ben végig *zsidók* jelenlétében adatik, akik számára valóban döbbenetes volt *zsidókat* hallgatni, amint nem héberül dicsőítik Istent (2:7, 19:6), illetve *nem zsidókat* hallani, amint pogány anyanyelvükön dicsőítik *a zsidók* Istenét (10:45). Pál feltételes kijelentése: "*ha...angyali nyelven szólok is*" (13:1) nem feltétlenül azt állítja, hogy létezik "angyali nyelv", vagy hogy mi azt felismerhetnénk, hiszen az angyalok az emberrel mindig emberi nyelven beszéltek, hanem hogy még ha így imádkozna, az is nullát érne helyes motiváció, azaz szeretet nélkül. Mivel ez az ajándék *Istenhez* szól (14:2), a tartalma nem lehet embereknek szóló "üzenet": arra ugyanis ott van a prófétálás, a tanítás és az evangelizáció. (A 20. sz. eleji pünkösdiek – és a mormonok a mai napig – úgy vélték, hogy ez a

karizma külmissziós segédeszköz: nem kell megtanulni pl. a pápuák nyelvét, elég "nyelveken prédikálni", ők majd megértik. Ha ilyen csoda valaha történt is, az valószínűleg nem glosszológia volt.) Mivel *értelmes* szövegről van szó, ez a karizma nem lehet primitív "halandzsázás", illetve az elhangzottak és a fordítás között sem lehetnek mennyiségi aránytalanságok (pár ismételtetett szónak nem lehet több mondatnyi "fordítása").

Megjegyzendő, hogy az **1Kor 13:8**-at "antikarizmatikus" részről gyakran használják annak alátámasztására, hogy a nyelveken szólás "megszűnt", tehát a modern pünkösdi és karizmatikus nyelveken szólás csak pszichés vagy akár démoni utáncat lehet. Érdekes azonban a 8-9. verseket végigolvasni: "A *szeretet* soha el nem múlik. De legyen bár *prófétálás*: el fog töröltetni; legyen *nyelveken való szólás*: meg fog szünni; legyen *ismeret*: el fog töröltetni. Mert töredékes az ismeretünk és töredékes a prófétálásunk." Egyrészt, Pál *három* dolog megszűnéséről ír: a nyelvek, a prófétálás és az ismeret. Az egyértelmű szöveg ellenére az antikarizmatikusok sem hiszik azt, hogy prófétálás és az ismeret is megszűnt. A "megszűnés" (*paüó*) vagy "eltörlés" (*katargeó* = nem működtet, hatályon kívül helyez, megszüntet stb.) időpontja pedig mindhárom esetben ugyanaz: "a tökéletes" eljövetele, ami nem más, mint az Úr színről színre meglátása (10-12. vers). *Akkor* már tényleg nem lesz szükség sem a karizmákra, sem az ismeretre, sem a hitre, sem a reménységre. Csak a szeretet marad meg, ezért *addig is* ez mindennek a mértéke (13:1-3).

4. A Lélek, a karizmák és mi

Minden karizma mögött *ugyanaz* a Szentlélek Isten áll (1Kor 12:4-6), nem sokféle szellemi erő. A Lélek a karizmákat a *saját akarata* szerint osztogatja (1Kor 12:11, Zsid 2:4), nem az emberek kívánsága szerint.

Ezért egyfelől, Istennek nem szabad megmondani, hogy mit "kell tennie", mert a dogmatikus és rajongó elvárások pszichés gyújtogatáshoz, emberi eredetű hamis karizmák megjelenéséhez vezetnek. Másfelől, Istennek nem szabad megmondani, hogy mit "nem tehet", mert a karizmák tiltása kioltja a Lélek munkájának tüzét, legalábbis részben.

Ahogy 1Kor, úgy manapság is jellemző módon a *látványos* jelajándékokért szokás rajongani (nyelvek, gyógyítás), és nem a munkával, tanulással járó *szolgálati* ajándékokért (könyörület, tanítás, vezetés stb.). Ehhez azonban nincs jogunk, de okunk sincs rá.

A karizma ugyanis a *Szentlélek* ajándéka. Ha Isten úgy dönt, hogy velünk együtt munkálkodik, minket felhasznál, ehhez saját erőnkön és képességeinken túlvisz, és így közvetlen közlőre nézhetjük, mire képes, akkor ez olyan *kiváltság, kegyelem*, amivel nem lehet dicsekedni (mintha kiérdemeltük volna), és nem lehet mástól számon kérni (mintha a másik tehetne érte valamit azon kívül, hogy elfogadja, ha megadatik neki).

Végül, a karizma a *Szentlélek* ajándéka. Az ajándékot pedig mi is szeretettel kigondoljuk, becsomagoljuk, a megfelelő pillanatban átadjuk, reméljük, hogy rendeltetés szerint használja és a javára válik annak, akit szeretünk... *Így* fogadjuk a Lélek ajándékait? És úgy vitatkozunk róluk, mint *Isten* ajándékairól?

5. A karizmák valódi haszna és helyes használata

A karizmák és köztük a kifejezetten látványos jelajándékok *hasznosak* lehetnek, de az elterjedt nézettel szemben *nem jelentenek megoldást vagy garanciát* sem az evangelizálás, sem a tanítványság terén, és mint mindent, ezeket is *lehet rosszul használni*.

- Jézus három év alatt mindenkinél több csodát tett, halálakor és feltámadásakor azonban alig néhány száz, meglehetősen bizonytalan híve volt (a 11 apostol, a 70 tanítvány, talán 500 testvér). Maga a csoda, a jel nem garantál semmit.
- A "jel" mindig túlmutat önmagán, feladata a bizonyítás, az igazolás. Ezt látjuk Jézus tanítványainak szolgálata során is: a jelek az igehirdetést *követhetik* (Mk 16:20), vagy azt *előkészíthetik* (pl. ApCsel 2:6), de mindig *az igehirdetésre* mutatnak.
- Nem a csoda az evangélium, hanem a *bűnbocsánat evangéliuma a csoda*, amit más csodák megerősíthetnek – *ha* Isten szerint éppen erre van szükség.
- A jelekkel az a probléma, hogy amit igazolniuk kell – *ti. a bűnök* bocsánatának jó hírét – az nem népszerű, a jelek *önmagukban* viszont nagyon is azok. Ezt a csodák iránti igényt Jézus is látta, de nem volt hajlandó kiszolgálni (Jn 6:26-27, Lk 23:8-9), és bizonyára ma sem hajlandó.
- A jelek *önmagukban*, az Üzenet elfogadása és az Üzenő befogadása *nélkül* ébreszthetnek ugyan hitet egy időre, de csak egy időre (Jn 2:23-24, 7:31 vö. 12:37,42-43, 19:15).

Pozitívum lehet, ha egy gyülekezetben sok karizma működik (1Kor 1:7, 14:4,24). Ez azonban *önmagában* nem a közösség vagy az egyének lelki érettségének a jele, amint azt a korinthusi és a thesszalonikai gyülekezet negatív példájából levont tanulságok is mutatják:

- a karizmák a *közösség építését* szolgálják (1Kor 14:4,12), nem magánélvezetre, hanem közhaszonra adatnak (12:7)
- a karizmák *ideiglenesek*: az ismerethez hasonlóan ezekre is csak az Úr visszatéréséig, színről színre meglátásáig van szükség (1Kor 13:8-12)
- a karizmákat addig is csak a helyes *motivációval* (1Kor 12:31–13:13) és a bibliai *előírásokat* betartva (12:1–14:40) lehet és szabad gyümölcsözően alkalmazni
- a karizmák használatát – az esetleges visszaélések ellenére – *nem szabad tiltani*: mindent meg kell, és az Írások alapján meg is lehet vizsgálni (1Kor 14:39 vö. 1Thessz 5:19-22).

6. A jelek, csodák, karizmák megítélése

Csak mert valaki "csodát tesz", még nem feltétlenül Isten akaratát teszi, és az sem biztos, hogy *bármilyen* köze van Jézushoz (Mt 7:21-23 vö. 24:23-24). Ezért íme néhány szempont a Szentléleknek tulajdonított, csodás jelenségek megítéléséhez:

1. Van rá bibliai *példa*? Ha nincs, a gyümölcsét kell megvizsgálni, és az alapján engedni vagy tiltani.
2. A konkrét bibliai *utasításoknak* megfelelően használják? Ha nem, akkor a gyakorlóját figyelmeztetni kell erre.
3. Összeegyeztethető Isten *jellemével*? Például nem sértheti Isten szentségét, mindenhatóságát, szuverén akaratát.
4. Összhangban van Isten emberformáló, *nevelő* munkájával? Például a Szentlélek bennünk végzett munkájának egyik gyümölcse az önuralom, tehát a Lélek ajándéka nem indíthat az önuralom elvesztésére, ember alatti viselkedésre stb.
5. Mi a *gyümölcse*? A Szentlélek ugyanis a hívőket és keresőket a megtérésben és a megszentelődésben segíti.